

IV

*(Informacije)*INFORMACIJE INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE
UNIJE

SVET

Sklepi Sveta o prehrani in telesni dejavnosti

(2014/C 213/01)

SVET EVROPSKE UNIJE

OPOZARJA NA:

1. člen 168 PDEU, v katerem je navedeno, da se pri opredeljevanju in izvajanju vseh politik in dejavnosti Unije zagotavlja visoka raven varovanja zdravja ljudi in da je dejavnost Unije, ki dopolnjuje nacionalne politike, usmerjena k izboljševanju javnega zdravja, preprečevanju obolenj in bolezni ter odpravljanju vzrokov, ki ogrožajo telesno in duševno zdravje ljudi;
2. sklepe Sveta o:
  - zdravju v vseh politikah (Health in All Policies – HiAP) (30. november 2006) ⁽¹⁾;
  - začetku izvajanja strategije EU o vprašanih v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo (6. december 2007) ⁽²⁾;
  - ukrepih za zmanjšanje porabe soli s strani prebivalstva zaradi boljšega zdravja (6. junij 2010) ⁽³⁾;
  - enakosti in zdravju v vseh politikah: solidarnost na področju zdravja (8. junij 2010) ⁽⁴⁾;
  - inovativnih pristopih h kroničnim boleznim v sistemih javnega zdravstva in zdravstvenega varstva (7. december 2010) ⁽⁵⁾;
  - odpravljanju razlik v zdravju v EU z usklajenimi ukrepi za spodbujanje zdravih življenjskih slogov (2. december 2011) ⁽⁶⁾;
  - spodbujanju zdravju koristnih telesnih dejavnosti (27. november 2012) ⁽⁷⁾;
  - zdravem staranju skozi vse življenje (7. december 2012) ⁽⁸⁾;
3. Priporočilo Sveta z dne 26. novembra 2013 o spodbujanju zdravju koristnih telesnih dejavnosti v različnih sektorjih ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ 16167/06.⁽²⁾ 15612/07.⁽³⁾ 9827/10.⁽⁴⁾ 9947/10.⁽⁵⁾ UL C 74, 8.3.2011, str. 4.⁽⁶⁾ UL C 359, 9.12.2011, str. 5.⁽⁷⁾ 15871/12.⁽⁸⁾ UL C 396, 21.12.2012, str. 8.⁽⁹⁾ UL C 354, 4.12.2013, str. 1.

4. Sporočilo Komisije „Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“⁽¹⁾;
5. Sporočilo Komisije z dne 29. februarja 2012 „Izvajanje Strateškega izvedbenega načrta evropskega partnerstva za inovacije za dejavno in zdravo staranje“⁽²⁾;
6. Politično deklaracijo s srečanja na visoki ravni o preprečevanju in nadzoru nenalezljivih boleznih, ki je bila potrjena z Resolucijo Generalne skupščine Združenih narodov 66/2 z dne 19. septembra 2011⁽³⁾; v skladu z odstavkom 65 resolucije bo na 69. zasedanju GS ZN septembra 2014 predloženo poročilo o doseženem napredku;
7. globalno strategijo Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) o prehrani, telesni dejavnosti in zdravju, ki je bila sprejeta na 57. zasedanju Generalne skupščine SZO maja 2004⁽⁴⁾;
8. Evropsko listino o preprečevanju debelosti, sprejeto na evropski ministrijski konferenci SZO o preprečevanju debelosti (Istanbul, 15.–17. november 2006)⁽⁵⁾;
9. priporočila o trženju živil in brezalkoholnih napitkov, namenjenih otrokom, ki so bila sprejeta na 63. zasedanju Generalne skupščine SZO maja 2010⁽⁶⁾;
10. resolucijo EUR/RC62/R4 „Zdravje 2020– evropski okvir politike za zdravje in dobro počutje“, ki je bila sprejeta na 62. srečanju regionalnega odbora SZO za Evropo 12. septembra 2012⁽⁷⁾;
11. podporo držav članic EU za globalni akcijski načrt SZO za preprečevanje in nadzor nenalezljivih boleznih za obdobje 2013–2020 z dne 27. maja 2013 ter njegovih devet prostovoljnih globalnih ciljev⁽⁸⁾;
12. Dunajsko deklaracijo z dne 5. julija 2013 o prehrani in nenalezljivih boleznih v okviru strategije Zdravje 2020, v kateri so se vse evropske države članice SZO strinjale o sprejetju ukrepov v zvezi z debelostjo in za prednostno nalogo določile zdravo prehrano otrok⁽⁹⁾;

Z ZASKRBLJENOSTJO UGOTAVLJA:

13. da so debelost in njene bolezenske posledice po nekaterih navedbah dosegle epidemične razsežnosti⁽¹⁰⁾, saj ima v skladu s klasifikacijo SZO glede indeksa telesne mase (ITM)⁽¹¹⁾ več kot polovica odraslih v EU prekomerno telesno težo ali so debeli, ter da je visoka stopnja prekomerne telesne teže in debelosti pri otrocih in najstnikih posebej zaskrbljujoča;

da prekomerna telesna teža in debelost v veliki meri povzročata trpljenje ljudi, da so družbene neenakosti posebej pomembne, da državljani vsako leto umirajo zaradi boleznih, povezanih z nezdravo prehrano in nezadostno telesno dejavnostjo; to ustvarja gospodarsko breme, saj se vsako leto do 7 %⁽¹²⁾ sredstev iz proračunov za zdravstvo v EU porabi neposredno za bolezni, povezane z debelostjo, še več posrednih stroškov pa povzroča izguba produktivnosti zaradi zdravstvenih težav in prezgodnje smrti;

⁽¹⁾ 7110/10.

⁽²⁾ 7293/12.

⁽³⁾ Združeni narodi, A/RES/66/2 (A/66/l/1).

⁽⁴⁾ http://www.who.int/dietphysicalactivity/strategy/eb11344/strategy_english_web.pdf

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0009/87462/E89567.pdf

⁽⁶⁾ http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241500210_eng.pdf

⁽⁷⁾ SZO, EUR/RC62/R4.

⁽⁸⁾ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/94384/1/9789241506236_eng.pdf

⁽⁹⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/234381/Vienna-Declaration-on-Nutrition-and-Noncommunicable-Diseases-in-the-Context-of-Health-2020-Eng.pdf

⁽¹⁰⁾ http://www.who.int/nutrition/publications/obesity/WHO_TRS_894/en/

⁽¹¹⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Overweight_and_obesity_-_BMI_statistics

⁽¹²⁾ Svetovna zdravstvena organizacija. Svetovno poročilo o nenalezljivih boleznih za leto 2010.

http://www.who.int/nmh/publications/ncd_report2010/en/

<http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/challenge-of-obesity-in-the-who-european-region-and-the-strategies-for-response-the-summary>

14. nizko porabo sadja in zelenjave ter pogosto uživanje nasičenih maščob, transmaščobnih kislin, soli in sladkorja, pa tudi prehod na sedeči način življenja ter posledično manj telesne dejavnosti pri otrocih, najstnikih in odraslih;

PRIZNAVA:

15. pozitiven vpliv spodbujanja zdravja in preprečevanja bolezni za državljane in zdravstvene sisteme, saj zdrava prehrana in telesna dejavnost znatno zmanjšujeta tveganje kroničnih obolenj in nenalezljivih bolezni⁽¹⁾ ter pomembno prispevata k zdravi rasti otrok, letom zdravega življenja in dobri kakovosti življenja za otroke, najstnike in odrasle;
16. da lahko naložbe v zdravje⁽²⁾, spodbujanje zdravja in daljša aktivnost ljudi pripomorejo k okrepitvi produktivnosti in konkurenčnosti ter prispevajo k doseganju ciljev iz strategije Evropa 2020;
17. da je ustrezna prehrana med nosečnostjo in dojenjem bistvena; da je dojenje najboljša izbira za zdravje matere in otroka; da se prehranjevalne navade in navede glede telesne dejavnosti vzpostavijo v zgodnjih letih ter da se z učenjem in prevzemanjem zdravih navad v mladosti bistveno poveča verjetnost, da se bodo takšne navade ohranile tudi v odrasli dobi;
18. da bi ukrepi, usmerjeni k otrokom in najstnikom, lahko koristili tudi celotni družini, vključno z ukrepi na ravni družine, možnostjo izbire zdrave prehrane v vrtcih in šolah ter dejavnostmi za boj proti sedečemu načinu življenja in za povečanje telesne dejavnosti;
19. da so starejši izpostavljeni neustreznim prehranjenosti, zlasti ker se njihove prehranske potrebe spremenijo, s starostjo pa se zmanjša tudi njihova telesna dejavnost, kar vpliva na potrebe po energiji; prehranskim potrebam starejših je treba nameniti več pozornosti;
20. da debelost in nenalezljive bolezni, povezane z nezdravo prehrano in nezadostno telesno dejavnostjo, povzročata več dejavnikov; da celovite strategije preprečevanja in pristopi, ki vključujejo več deležnikov, omogočajo najboljše rezultate; da je treba prehranske težave in telesno nedejavnost obravnavati celostno in jih vključiti na dnevni red v ustreznih sestavah Sveta;
21. da je treba vse politične sektorje in deležnike vključiti v ozaveščanje o pomenu zdrave prehrane in telesne dejavnosti, zlasti kar zadeva otroke in najstnike, pa tudi v okviru enakosti spolov, ter preprečevati zavajajoče, pretirane ali neustrezne oblike oglaševanja in trženja;
22. da so kot vzroki bolezni, povezanih s prehrano, splošni vzorci prehranjevanja lahko pomembnejši kot posamezna živila; za zdrave vzorce prehranjevanja je značilno pogosto uživanje sadja in zelenjave, uživanje rib in dajanje prednosti mlečnim proizvodom z nizko vsebnostjo maščob, polnozrnatih hrani, pustemu mesu in perutnini ter uporaba rastlinskih olj kot nadomestka za trde maščobe, kadar je to mogoče, kot v sredozemski prehrani ali drugih vrstah prehrane, ki izpolnjujejo ustrezne nacionalne prehranske smernice/priporočila;
23. da so dejavniki tveganja, povezani z načinom življenja, kot sta nezdrava prehrana in telesna nedejavnost, pogostejši pri manj izobraženih skupinah prebivalcev in tistih z nižjimi dohodki; zdravstvena vzgoja ter politike in ukrepi za spodbujanje zdravja bi morali vključevati dejavnosti, usmerjene k ranljivim skupinam prebivalcev;
24. da je nujno odpraviti neenakosti v zvezi s prehrano in telesno dejavnostjo med državami članicami in znotraj njih, pri čemer je treba vidike prehrane in telesne dejavnosti upoštevati v vseh ustreznih politikah Unije;
25. vlogo negovalcev, šol, skupnosti in javnih organov pri zaščiti in podpori za najranljivejše člane družbe;

⁽¹⁾ Kot so prekomerna telesna teža, debelost, povišan krvni tlak, koronarna srčna bolezen, sladkorna bolezen tipa II, kap, osteoporoz, nekatere oblike raka in slabo psihosocialno stanje.

⁽²⁾ Glej: sveženj o socialnih naložbah, delovni dokument služb Komisije: „Naložbe v zdravje“, dok. 6380/13 ADD 7.

26. pomen preteklega skupnega dela na tem področju, kot je zapisano v strategiji za Evropo glede vprašanj v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo iz leta 2007, ki spodbuja uravnoteženo prehrano in dejaven način življenja ter na ukrepe osredotočena partnerstva, ki vključujejo države članice (skupina na visoki ravni za prehrano in telesno dejavnost) in civilno družbo (platforma EU za prehrano, telesno dejavnost in zdravje);

POZDRAVLJA:

27. nedavni dogovor držav članic o akcijskem načrtu EU o debelosti otrok za obdobje 2014–2020 ⁽¹⁾ z dne 24. februarja 2014, ki naj bi prispeval k spodbujanju zdrave prehrane in telesne dejavnosti ter ustavil trenutne trende glede debelosti na podlagi usklajenih prostovoljnih ukrepov držav članic in deležnikov;
28. izide atenske konference na visoki ravni o prehrani in telesni dejavnosti od otroštva do starosti: izzivi in priložnosti, ki je potekala 25. in 26. februarja 2014 in na kateri je bilo poudarjeno, da sta zdrava prehrana in redna telesna dejavnost preventivna ukrepa skozi celo življenje, da je treba vsem dati na voljo in zagotoviti dostop do možnosti, da se odločijo za zdrav način življenja, pri čemer so bili predstavljeni dokazi, da je boj proti epidemiji debelosti neposredno povezan z načeli zdrave prehrane in zadostne telesne dejavnosti, ter da so medsektorski pristopi učinkoviti za obvladovanje skupnih izzivov EU na področju zdravja;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

29. zdravo prehrano in redno telesno dejavnost tudi v prihodnjih letih ohranijo kot glavno prednostno nalogo, da bi se zmanjšalo breme kroničnih bolezni in stanj, kar bi prispevalo k boljšemu zdravju in kakovosti življenja državljanov EU ter k vzdržnosti zdravstvenih sistemov;
30. spodbujajo politike in pobude, usmerjene k zdravi prehrani in zadostni telesni dejavnosti skozi celotno življenje, in sicer od najzgodnejšega življenjskega obdobja, pred nosečnostjo in po njej, s spodbujanjem in podpiranjem zadostnega dojenja in ustreznega uvajanja dopolnilne hrane, čemur mora slediti zdrav način prehranjevanja in spodbujanje telesne dejavnosti v družinskem in šolskem okolju pri otrocih in najstnikih ter pozneje pri odraslih in starejših;
31. kadar je to ustrezno, uporabijo akcijski načrt EU o debelosti otrok za obdobje 2014–2020 kot smernice za učinkovito ukrepanje za zmanjšanje debelosti otrok in spodbujanje dobrih praks;
32. okrepijo vlogo državljanov in družin, da se bodo lahko premišljeno odločali glede prehrane in telesne dejavnosti, ter vsem starostnim in družbenoekonomskim skupinam, zlasti najranljivejšim, kot so otroci, najstniki in starejši, zagotavljajo informacije o vplivu življenjskega sloga na zdravje ter priložnosti za izboljšanje načina prehranjevanja in ravni telesne dejavnosti;
33. spodbujajo zdravo prehrano in sodelujejo z deležniki, da bi bila takšna prehrana na voljo, enostavno dostopna in na izbiro ter cenovno dostopna za vse državljane, da bi zmanjšali neenakosti ter zagotovili možnosti in prostore za vsakodnevno telesno dejavnost doma, v šolah in na delovnem mestu;
34. pospešujejo politike, ki starejše podpirajo pri nadaljnji aktivnosti in s tem preprečujejo upad sposobnosti z ustvarjanjem okolja, ki spodbuja njihovo dejavno sodelovanje v programih telesne dejavnosti, prilagojenih njihovim potrebam;
35. po potrebi spodbujajo izvajanje smernic EU o telesni dejavnosti za zdravje, načrtovanje nacionalne in podnacionalne prometne politike ter urbanistično načrtovanje za izboljšanje dostopnosti, sprejemljivosti in varnosti hoje in kolesarjenja ter tozadevne podporne infrastrukture;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf

36. spodbujajo zdravo okolje, zlasti v šolah, vrtcih in športnih objektih, in sicer s spodbujanjem oskrbe z zdravimi živili na podlagi prehranskih standardov, odpravljanjem pretiranega dostopa do soli, nasičenih maščob, transmaščobnih kislin in sladkorja ter njihovega uživanja, pa tudi pogostega uživanja brezalkoholnih pijač z dodanim sladkorjem in/ali kofeinom oziroma njihovega uživanja v velikih količinah, hkrati s spodbujanjem otrok in najstnikov k redni telesni dejavnosti;
37. podpirajo pobude za spodbujanje zdravja na delovnem mestu, da bi olajšali uvajanje zdravih prehranskih navad in telesno dejavnost vključili v vsakodnevno delovno življenje;
38. zdravstvene delavce podpirajo in okrepijo njihovo vlogo za zagotavljanje nasvetov za preprečevanje in pomoči državljanom, kar zadeva zdrave vzorce prehranjevanja, prehrano in telesno dejavnost; razvijajo in podprejo naj izvajanje dobrih praks, ki temeljijo na podatkih, za preprečevanje, diagnozo in obvladovanje debelosti in neustrezne prehranjenosti, zlasti pri otrocih, najstnikih in starejših;
39. sodelujejo pri medsektorskih ukrepih za spodbujanje zdrave prehrane in telesne dejavnosti v vseh politikah, osredotočenih na vse višje stopnje nenalezljivih bolezni, ki so povezane z nezdravo prehrano in telesno nedejavnostjo, pretirano telesno težo in debelostjo ter nizkimi stopnjami udeležbe pri telesni dejavnosti v vseh starostnih in družbenoekonomskih skupinah;
40. še naprej sodelujejo z vsemi deležniki, vključno z industrijo, nosilci živilske dejavnosti, nevladnimi organizacijami s področja zdravja in varstva potrošnikov ter strokovnjaki, da bi spodbudili učinkovite, obsežne in preverljive ukrepe ali dogovore na podlagi primera platforme EU za prehrano, telesno dejavnost in zdravje, zlasti kar zadeva spremembo sestave živil s čim večjim zmanjšanjem vsebnosti transmaščobnih kislin, nasičenih maščob, dodanega sladkorja in vsebnosti soli v vseh živilih ter prilagajanje velikosti porcij prehranskim potrebam;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ:

41. podprejo oblikovanje in/ali izvajanje nacionalnih akcijskih načrtov za prehrano, drugih ukrepov in politik za obvladovanje skupnih zdravstvenih izzivov, povezanih z nezdravimi vzorci prehranjevanja, debelostjo, neustrezno prehranjenostjo in telesno nedejavnostjo državljanov EU v vseh starostnih skupinah, s posebnim poudarkom na otrocih in starejših, ter po potrebi uvajanje stroškovno učinkovitih rešitev;
42. razmislijo o ustreznih ukrepih, ki bi prispevali k izvajanju akcijskega načrta EU o debelosti otrok za obdobje 2014–2020, vključno s skupnim ukrepom v okviru zdravstvenega programa EU;
43. spodbujajo ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti otrok oglaševanju, trženju in promociji živil z visoko vsebnostjo nasičenih maščob, transmaščobnih kislin, dodanih sladkorjev ali soli;
44. spodbujajo zdrav način prehranjevanja s poudarkom na zdravi prehrani, kot je sredozemska prehrana ali druga prehrana, ki izpolnjuje ustrezne nacionalne prehranske smernice/priporočila;
45. uporabijo instrumente, ki so jim na voljo, zlasti tretji program ukrepov Unije na področju zdravja (2014–2020) in program EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020, da bi pospešile raziskave in politično ukrepanje;
46. izboljšajo obstoječe zbiranje podatkov na podlagi primerljivih metod za ocenjevanje časovnih trendov v zvezi z zaužitimi količinami hrane, razpoložljivostjo hrane na ravni posameznika ali gospodinjstva, telesno dejavnostjo in sedečim načinom življenja;
47. sodelujejo z vsemi ustreznimi deležniki, da bi preučili najboljše načine za prepoznavanje vrzeli v raziskavah, pospešili izmenjavo in prevzemanje dobrih praks, dali prednost raziskavam o stanju na področju prehrane in telesne dejavnosti ter vedenju skupin prebivalstva, s posebnim poudarkom na najranljivejši skupini prebivalstva, vključno z otroki in starejšimi;

48. dajo prednost podpori za ocenjevanje stroškovne učinkovitosti dejavnosti in politik za spodbujanje zdrave prehrane in telesne dejavnosti v različnih družbenoekonomskih in socialno-demografskih skupinah prebivalstva, kot je ustrezno;

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

49. še naprej podpira in usklajuje trenutni okvir politike na področju prehrane in telesne dejavnosti, in sicer prek skupine na visoki ravni za prehrano in telesno dejavnost ter platforme EU za prehrano, telesno dejavnost in zdravje, ter nadalje omogoča izmenjavo informacij in smernice o učinkovitih dobrih praksah;
50. določi profile hranil, kot so predvideni v členu 4(1) Uredbe (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih;
51. spodbuja in podpre prenos in razširitev uspešnih pobud v druge regije ali sektorje, da bi pripomogla k preoblikovanju dobre prakse v redne dejavnosti, ki bodo izboljšale vzorce vnosa hranil/živil in prehranjevanja ter telesne dejavnosti pri evropskih prebivalcih;
52. spodbuja ukrepe in strategije za dejavno in zdravo staranje, zlasti kar zadeva preprečevanje, spremljanje in ocenjevanje neustrezne prehranjenosti, povezane s slabotnostjo in starostjo, in sicer na podlagi dobrih praks, določenih v evropskem partnerstvu za inovacije za dejavno in zdravo staranje⁽¹⁾;
53. podpira države članice pri boljši uporabi obstoječih kazalnikov in sistemov spremljanja nenalezljivih bolezni, kot se trenutno razvijajo v okviru SZO, po potrebi za boljše poročanje na podlagi svetovnega okvira za spremljanje nenalezljivih bolezni;
54. Svetu do leta 2017 in nato do leta 2020 poroča o napredku, doseženem pri izvajanju akcijskega načrta EU o debelosti otrok za obdobje 2014–2020, ter o drugih pobudah, ki se izvajajo v okviru strategije za Evropo glede vprašanj v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=active-healthy-ageing